

Sygn. akt VIII U 12/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 sierpnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Łazowska
Protokolant:	Anna Krzyszkowska

po rozpoznaniu w dniu 1 sierpnia 2018 r. w Gliwicach

sprawy A. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania A. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 15 listopada 2016r. i 3 stycznia 2017r. **nr** (...)

zmienia zaskarżone decyzje w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu prawo do przeliczenia emerytury na podstawie art. 110a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poczynając od 1 listopada 2016 roku.

(-) SSO Grażyna Łazowska

Sygn. akt VIII U 12/17

UZASADNIENIE

Decyzją z 15 listopada 2016r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu A. B. (B.) prawa

do ponownego przeliczenia podstawy wymiaru emerytury na podstawie art. 110a ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, gdyż ubezpieczony nie wskazał wynagrodzeń przypadających w całości lub w części po przyznaniu emerytury z 10 kolejnych lat kalendarzowych wybranych z ostatniego 20 – lecia przypadającego przed rokiem złożenia wniosku o ponowne ustalenie wysokości emerytury lub dowolnie wybranych 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury. Organ rentowy wskazał, że w aktach emerytalnych ubezpieczonego znajduje się wykaz zarobków za lata 1983 – 1991 z KWK (...).

Decyzją z 3 stycznia 2017r. organ rentowy odmówił prawa do ponownego przeliczenia podstawy wymiaru emerytury na podstawie art.110a ustawy emerytalnej, gdyż nowo ustalony wskaźnik podstawy wymiaru jest niższy niż 250%.

W odwołaniach od decyzji ubezpieczony domagał się ich zmiany przez przeliczenie emerytury z zastosowaniem art.110a ustawy emerytalnej.

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o ich oddalenie, podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko.

Sąd połączył sprawy do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny.

Ubezpieczony A. B. urodzony (...), od 1 maja 1998r. pobiera emeryturę górniczą przyznaną decyzją z 10 czerwca 1998r.

Do ustalenia podstawy wymiaru tego świadczenia organ rentowy przyjął wynagrodzenia ubezpieczonego z lat 1983 – 1991 wynikające z zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z 18 maja 1998r. sporządzonego przez (...) S.A. KWK (...).

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 291,29% i został ograniczony do 250%.

W dniu 19 kwietnia 2016r. ubezpieczony wystąpił z pierwszym wnioskiem o ponowne ustalenie wysokości emerytury na podstawie art.110a ustawy emerytalnej załączając do niego zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z KW (...) z 11 kwietnia 2016r. z wykazanymi zarobkami za lata 1992 – 1998.

Decyzją z 26 kwietnia 2016r. organ rentowy odmówił przeliczenia świadczenia, gdyż ubezpieczony nie przedłożył zarobków przypadających w całości lub w części po przyznaniu świadczenia z 10 kolejnych lat kalendarzowych wybranych z ostatniego 20 – lecia przed rokiem złożenia wniosku lub z dowolnie wybranych 20 lat kalendarzowych.

W dniu 9 listopada 2016r. ubezpieczony złożył kolejny wniosek o przeliczenie podstawy wymiaru świadczenia na podstawie art.110a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych załączając do niego zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z 20 września 2016r. sporządzone przez (...) S.A. Zakład (...) z wykazanymi zarobkami z lat 1980 – 1982.

W rozpoznaniu tego wniosku organ rentowy wydał decyzję zaskarżoną z 15 listopada 2016r.

Organ rentowy wezwał ubezpieczonego do przedłożenia zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z zarobkami za lata 1983 – 1991 z uwzględnioną wartością węgla oraz zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu za lata 1992 – 1993 z informacją, że uwzględniono wartości węgla, bowiem zaświadczenie takie z 11 kwietnia 2016r. nie zawierało informacji w tej kwestii. Następnie organ rentowy wezwał również ubezpieczonego do przedłożenia legitymacji ubezpieczeniowej lub innych dokumentów pozwalających na ustalenie kwoty wynagrodzenia za brakujący rok, gdy ubezpieczony wykazał wynagrodzenia za 19 lat.

W dniu 15 grudnia 2016r, do organu rentowego wpłynęło pismo (...) S.A z informacją, że w kwotach wynagrodzeń za lata 1992 – 1998r. wykazanych w zaświadczeniu z 11 kwietnia 2016r. węgiel wliczono w pełnej wysokości.

Przesłane zostało również zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu za lata 1983 – 1991 z uwzględnieniem pełnej wartości węgla.

W konsekwencji tego organ rentowy wydał kolejną zaskarżoną decyzję z 3 stycznia 2017r. odmawiającą przeliczenia świadczenia emerytalnego zgodnie z art.110a ustawy emerytalnej, gdyż wskaźnik wysokości podstawy wymiaru

nie przekroczył 250%, a wyniósł 248,43% i został wyliczony z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia, przy przyjęciu za 1979r. minimalnego wynagrodzenia.

Ubezpieczony był zatrudniony w KWK (...) w Z. od 20 września 1971r. do 31 lipca 1998r. kolejno na stanowiskach:

- od 20 września 1971r. do 30 listopada 1977r. – ślusarza samodzielnego pod ziemią,
- od 1 grudnia 1977r. do 30 czerwca 1994r. – cieśli szybowego pod ziemią,
- od 1 lipca 1994r. do 31 lipca 1998r. – starszego ślusarza pod ziemią.

Na podstawie opinii biegłego sądowego z zakresu ubezpieczeń społecznych, rent i emerytur Z. T. Sąd ustalił, że wynagrodzenia ubezpieczonego za lata 1971 – 1979, co do których nie zachowała się dokumentacja płacowa, wyniosły: w 1971r. – 10 582,67 zł, w 1972r. – 37 718,40 zł, w 1973r. – 41 343, 80 zł, w 1974r. – 83 865,50 zł, w 1975r. – 61 435 zł, w 1976r. – 62 810 zł, w 1977r. – 66 436,80 zł, w 1978r. – 74 100,80 zł, w 1979r. – 75 000,80 zł.

Biegły wyliczył zarobki ubezpieczonego w oparciu o dokumentację akt osobowych oraz obowiązujące w tych latach przepisy płacowe uwzględniając do takiego wyliczenia: wynagrodzenie zasadnicze, dodatkowe wynagrodzenie z Karty Górnika oraz deputat węglowy.

Wyliczony przez biegłego wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury górniczej ubezpieczonego z okresu 20 najkorzystniejszych lat wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu wyniósł 253,85% i został obliczony z lat 1974, 1980 -1998, w tym z okresu przypadającego po przyznaniu emerytury górniczej od 1 maja 1998r. do 31 lipca 1998r.

Powyższe Sąd ustalił na podstawie dokumentacji akt organu rentowego, akt osobowych ubezpieczonego oraz opinii biegłego sądowego Z. T. (opinia główna k. 25 - 53 akt oraz opinia uzupełniająca k.69 – 79 akt).

Sąd podzielił opinię biegłego sądowego z zakresu ubezpieczeń społecznych, rent i emerytur Z. T., po jej korekcie w opinii uzupełniającej, gdyż została ona sporządzona w oparciu o fachową i specjalistyczną wiedzę, zgodnie ze zleceniem Sądu, na podstawie całokształtu zgromadzonej w sprawie dokumentacji, w tym zawartej w aktach osobowych ubezpieczonego, a także przy uwzględnieniu obowiązujących przepisów płacowych. Biegły w sposób czytelny i precyzyjny dokonał obliczeń, wskazując przy tym dokładnie na jakiej podstawie dokonał poszczególnych założeń. W takiej sytuacji Sąd uznał tę opinię za miarodajną w sprawie dodatkowo w sytuacji, gdy względem tej opinii organ rentowy ostatecznie nie zgłaszał żadnych zastrzeżeń, tak w zakresie przyjętych składników wynagrodzenia, matematycznych wyliczeń, jak i ustalonego wskaźnika wysokości podstawy wymiaru świadczenia w wysokości 253,85%. W piśmie procesowym z 26 czerwca 2018r. organ rentowy wyraźnie wskazał, że wyliczony przez biegłego wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury ubezpieczonego daje podstawę do wnioskowanego przeliczenia świadczenia.

Sąd zważył, co następuje.

Odwołanie ubezpieczonego A. B. zasługuje na uwzględnienie.

W rozpoznawanej sprawie kwestia sporna sprowadzała się do ustalenia, czy ubezpieczony spełnia warunki do przeliczenia emerytury górniczej na podstawie art.110a ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2017r., poz.1383 ze zm.).

Zgodnie z powołanym przepisem wysokość emerytury oblicza się ponownie

od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art.15, z uwzględnieniem art.110 ust.3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia:

- z kolejnych 10 lat kalendarzowych przypadających w ostatnich 20 latach kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o ponowne ustalenie emerytury od przeliczonej podstawy,
- dowolnie wybranych przez emeryta 20 lat kalendarzowych, w których podlegał ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia o ponowne ustalenie wysokości emerytury, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przed zastosowaniem ograniczenia, o którym mowa w art.15 ust.5, jest wyższy niż 250%.

Ustalenie wysokości emerytury w sposób wskazany powyżej może nastąpić tylko raz.

Szczegółowe zasady postępowania w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011r.

w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011r. nr 237, poz. 1412). Rozporządzenie to w § 21 pkt 1 przewiduje, iż środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Powyższy przepis zakłada istnienie optymalnych warunków, tj. wymaga, by zachowała się dokumentacja płacowa pracodawcy. Natomiast w sytuacji, gdy nie zachowała się stosowna dokumentacja płacowa, wysokość zarobków może być ustalona na podstawie dokumentacji zastępczej z akt osobowych pracownika (np. umów o pracę, angaży, wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej oraz innych pism dotyczących zatrudnienia, które zawierają informacje o wynagrodzeniu), a także zeznań świadków.

W postępowaniu sądowym nie obowiązują ograniczenia, co do środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty określone w § 21 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe. Wysokość zarobków, której pochodną jest podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, jest faktem mającym istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 227 k.p.c.), który w postępowaniu przed sądem może być udowodniany wszelkimi środkami dowodowymi (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997r., sygn. akt II UKN 186/97, OSNP 1998/11/342, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2006r., sygn. akt I UK 115/06, OSNP 2007/17-18/257). Niemniej jednak zarobki za poszczególne lata muszą być wykazane w sposób niebudzący wątpliwości, w ściśle określonej kwotowo wysokości. Nie jest natomiast możliwe przeliczenie wysokości emerytury w oparciu o hipotetyczne lub uśrednione wysokości zarobków.

W niniejszej sprawie Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego celem ustalenia, na podstawie akt osobowych i obowiązujących przepisów płacowych, potencjalnych wynagrodzeń ubezpieczonego za lata zatrudnienia 1971 - 1979, co do których nie zachowała się dokumentacja zarobkowa, a następnie wyliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru świadczenia według najkorzystniejszego wariantu, przy uwzględnieniu zarobków uzyskanych po przyznaniu prawa do emerytury górniczej.

Z opinii biegłego sądowego z zakresu ubezpieczeń społecznych, rent i emerytur Z. T., którą to opinię Sąd w pełni podzielił wynika, że najkorzystniejszy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury górniczej ubezpieczonego wyliczony z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, w tym z okresu przypadającego po przyznaniu prawa do emerytury górniczej, to jest z lat 1974, 1980 -1998 wynosi 253,85%.

Skoro wskaźnik ten przekracza 250% to ubezpieczonemu przysługuje prawo

do ponownego przeliczenia pobieranej przez niego emerytury górniczej z zastosowaniem art.110a ustawy emerytalnej, to jest z uwzględnieniem podstawy wymiaru wyliczonej na nowo, zgodnie z art.15 tejże ustawy.

Mając powyższe na uwadze, Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję orzekając jak w sentencji.

(-) SSO Grażyna Łazowska